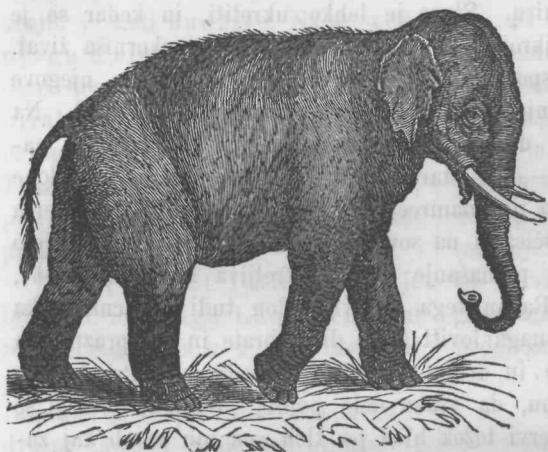

Prirodopisno - natoroznansko polje.

S l o n.

Največa čveteronožna žival, kar jih hodi po suhej zemlji, je slon (*Elephas indicus*). Truplo ima okorno in neukretno, ki počiva na debelih, stebrastih nogah. Na prednjih nogah ima po pet, na zadnjih pa samo po štiri perste, katerih vsaki tiči v posebnem parklji. Koža je siva, debela, v starosti razpokana, le sim ter tje ima kako ščetino. Glava je debela, vrat kratek, ušesi dolgi

in mahadravi. Najbolj se pa izjemajo zobjé in njegov čudoviti nos. Slon ima zgorej in spodej na vsakej strani en ali dva sestavljena ploščnata kočnika in dva velika čekana, ki mu molita iz gornje čeljusti; takó imenovana slonova kost se dobiva iz teh dveh zób. Gornja ustnica je zraščena z nosom, ter je podaljšana v rilec ali trobec, ki je na vse strani zeló gibčen. Trobec je slonu najimenitniši ud, nos in roka ob enem, ker ž njim diha, voha, tiplje in grabi. S trobcom si naterga kerme in jo nosi v usta, s trobcom pije in tudi brani se ž njim, ker ima v njem toliko moč, da drevesa iz zemlje ruje in da konja ali vola z enim udarcem lahko na tla pobije. Konec trobca ima gibčen mesnat rogljiček, s katerim, kakor človek s perstom, pobere vsako majhno stvarco iz tal, zaveže in razveže ozel, izvleče zamašek iz sklenice, sproži pištolo i. t. d. — Slon je do 12 čevljev visok in dostikrat 100 centov težek; koža sama tehta 20 centov, čekani pa navadno 60—70 funtov, dobé se pa tudi taki, ki so po 100—180 funtov težki.

Ta velikán živi v južnej Aziji in na sosednjih velikih otokih, posebno na otoku Cejlonu. Najrajše prebiva po gostih in hladnih gozdih, kjer ima dosti vode. Na solncu ni rad, po dnevi leži ali stoji v senčnatih in hladnih goščavah, po noči pa pride tudi na polje se past in naredi veliko škode, ker dostikrat mnogo več poteptá s svojimi težkimi nogami nego pojé. Pri nevihti slóni bežé izpod drevja na plano boječi se strele. Vsak slon popije na dan do 30 veder vode, pa se tudi rad koplje in z vodó poliva. Plavati zna izverstno. — Slon živi rad v družbi, včasih jih je po 50 in še več v enej družbi.

Slon živi o vsakoršnej zelenjadi, v gozdu lomi in smučé veje z dreves, muli z rilcem travo in si jo zalaga v usta; udomačen je tudi senó in riž, posebno je pa zaljubljen v vino in žganje. Ako mu človek pokaže sklenico z žganjem ter mu potem odkáže kako delo, berž se ga bo lotil, naj bode delo še tako težavno; ko je gotov, pride po plačilo, katero mu mora človek brez obotavljanja dati, ker bi se sicer razjezil in bi začel strašno divjati.

Dasiravno je slon velikanska in močna žival, vendar je dobročuden in miren. Nobene živali ne vznemiruje in tudi človeku ne stori nič žalega, dokler ga človek pusti pri miru. Slona je lahko ukrotiti, in kedar se je udomačil je potem gotovo najkrotkejša, najpametnejša in najpokorniša žival. Kmalu se privadi svojega gospodarja, pozna ga po glasu, razume njegove besede in že na obrazu bere njegove zapovedi, še predno jih je izrekel. Na gospodarjevo besedo poklekne, da mu more sesti na vrat, s trobcom si nasklada sam tovore na herbet. — V starodavnih časih so potrebovali slone posebno v vojski, privezali so jim namreč na herbet lesene hiše, iz katerih so skriti vojaki streljali s puščicami na sovražnika. Še dandanes potrebujejo Indijanci slona v vojskah za prenašanje živeža, streljiva in težkih topov, zlasti po brezpotnih hribih. Razun tega opravlja slon tudi različna težka dela, nosi in vozi tovore, pomaga loviti svoje divje brate in pri prazničnih obhodih nosi kralje in cesarje in drugo imenitno gospodo. — Pri delu je slon jako spreten, vidi se mu, da vsako delo poprej premisli, predno se ga poprime. Ako vleče na vervi težek hlod po tléh, pa mu se ob kaj zadene, koj spusti verv in gré nazaj pogledat, kaj ga je ustavilo. Ako se mu kaj naloži, prepriča se sam, ako je vse dobro privezano. Pod sod, ki mu se hoče valiti po sternej cesti, sam podtakne kamen. — Dražiti ga ni varno, kajti jeza hitro v njem vzkipi in takrat ne pozna nobene šale. Najkrotkejši slon včasih lahko izdivja, rjove, razsaja, meče ob tla in teptá z nogami vse, kar more doseči, takrat celó gospodarja ne pozná. Podivjanega slona je težko ukrotiti in pomiriti, návadno ga morajo ustreliti. Posamezne divje slone lové s pomočjo krotkih slonov, ki se divjaku na paši počasi bližajo in ga naposled med sé vzamejo. Od vseh strani ga pritisnejo, da se siromak ne more ganiti. Ko lovci to vidijo, zlezejo pod svoje krotke slone in zvežejo divjaku noge. Krotki sloni se potem umaknejo, divjak pa čutivši spono na nogah začne strašno razsajati, toda naposled se vendar mora udati. Pa tudi v zanjke, ograje in jame lovijo slone, a vendar je lov na slone zmiraj zeló nevarna stvar, katero je že marsikteri lovec plačal s svojim lastnim življenjem. — Slona povzdigujejo posebno njegove umne zmožnosti nad vse druge živali, zató pa Hindostanci v njem časté neko više bitje, spoštujejo ga kakor podobo modrosti in stari, tako imenovani sanskritski jezik, ima sto imén za to čudovito žival. Že v starodavnih časih je bil slon človeku pokoren in koristen služabnik, kakor pes ali konj; a vendar ga ne moremo prav za prav prištevati domačim živalim, kajti tudi v najbližem sosestvu ukročenih slonov živi divji slon vendar v popolnej svobodi in prostosti.